

Christina Åhrén är etnolog som 2008 doktorerat vid Institutionen för Kultur och medievetenskaper, Umeå Universitet . Hennes doktorsavhandling är en etnologisk studie av unga samers identitetsarbete.

I sitt föredrag talade hon om sin avhandling ”är jag en riktig same” men också om nutidsdokumentation och vad som är det viktigaste för att lyckas.

Med underrubriken ”Nysame eller kanske en grytlapp” tog föreläsningen avstamp i avhandlingen. Studien bygger på intervjuer och deltagarobservationer med unga kvinnor och män som uppfattar sig själva som samer. Avhandlingen berör frågor som vad som är samiskt och vem som har rätten att kalla sig same. Dessa frågor är laddade och komplicerade och orsakar motsättningar inom den samiska gruppen. Genom att synliggöra hur yttre strukturella och övergripande element såsom minoritetspolitikens historia, samisk identitetspolitik och globala processer format levnadsvillkoren blir det tydligare vilka betingelser de unga samerna lever under.

Avhandlingen berör samiska unga individer och hur det är att vara same i en miljö som kan vara styrd av såväl närhet som konflikter, yttre påverkan och tradition? Den visar hur historiska villkor påverkar individers egen uppfattning och identitet.

Den fråga som mest berördes under föreläsningen var; Kan alla unga samer finna sin styrka i den etniska gemenskapen eller är den bara öppen för ett fåtal?

I föreläsningen utgick hon från några konkreta exempel bland sina informanter. Det är Anders, uppvuxen i en samisk familj, som ställs inför ett ultimatum för att bli accepterad av familjen, men främst Nils som får stå i fokus. Nils är en ung same som söker efter sin samiska identitet. Han har inte växt upp bland andra samer utan hans familj har dolt sin samiska härkomst. Hans intresse för det samiska är emellertid väldigt stort. I början av studien är han inte särskilt kunnig om de samiska förhållandena men under tid växer hans kunskap om det samiska och innan studiens slut har han byggt en stark samisk identitet. Men den identiteten ser inte ut som den vi kanske är vana vid. Han gör sin egen kolt efter eget mönster och idé. Den bär han på stan när han känner för det. Han jojkar, men sin egen jolk och han skaffar vänner med samma samiska grund. Dem får han kontakt med genom internet och det är där i olika forum de pratar med varandra.

Vägen till en samisk identitet är emellertid lång och går genom ett snårigt landskap och avslöjar en samisk etnocentrism. Etnocentrismen är byggd på att den som är mest same är den som värderas högst och mest same är den som har flest samiska attribut.

Genom olika informanters historia vecklas så en komplicerad bild upp, där det inte finns någon vinnare eller förlorare. Ett nytt begrepp ”Mellanförskapet”, att en individ kan ha flera identiteter att växla emellan i olika sammanhang lanseras.

Mycket av det som sägs i föreläsningen bygger på informanternas egna citat. Att få dem att tala på detta sätt har inte alltid varit lätt. Inte bara vanliga intervjuer har använts utan hon har också under perioder levt med sina informanter och följt dem i sin vardag. Hon talar också i

föreläsningen om vad som kan tyckas vara det viktigt för att nå ett bra insamlingsresultat och betonar Nyfikenhet!, som det viktigaste kriteriet.